

Народність виховання Духновича

Підготувала:
студентка групи ПО 46
Снігур Іванна

Олександр Васильович Духнович – один з найбільш визначних представників культурно-освітнього руху українців Закарпаття середини ХІХ століття.

Олександр Духнович народився 24 квітня 1803 року в с. Тополя Пряшівського повіту (тепер Гуменського округу в Словаччині), в сім'ї священика. З дитинства батьки виховали в ньому любов до рідної мови, рідного народу. Початкову освіту Олександр Духнович здобув вдома, а у віці дев'яти років продовжив навчання в Ужгородській гімназії.

Людина без виховання, на думку О.В. Духновича, подібна до землі, на якій зростає бур'ян. Отже, людині треба надати освіту, повноцінне виховання, тільки тоді вона буде корисною собі та суспільству. Виходячи з цих позицій, О.В. Духнович все життя дбав про створення нових шкіл, розширення їх мережі, залучення до навчання в них усіх дітей. Підбиваючи підсумки свого життя, він з гордістю заявив: "Я сподорожував усю Маковицю, навчаючи і закликаючи народ будувати школи і, слава Богу, в 71 селі заснував училища ."

О.В. Духнович писав так званою русинською мовою, що є діалектом етнічного відгалуження карпатських українців. Через те всім читачам більш зрозумілим буде виклад педагогічних ідей О.В. Духновича сучасною літературною мовою, що ніскільки не принижує значення його поглядів на виховання учнівської молоді, бо вони, власне кажучи, адресовані всім українцям.

Великою заслугою педагога є написання ним підручників для народних шкіл. У 1847 р. він створює перший буквар на Закарпатті "Книжицю читальну для починаючих", у 1831 р. пише підручник з географії "Краткий землепис для молодих русинов", у 1853 р. — "Сокращенную грамматику письменного русского языка" тощо.

Вершиною педагогічної творчості О.В. Духновича є написання ним першого підручника з теорії і практики навчання і виховання молоді "Народной педагогии в пользу училищ й учителей сельских" у 1857 р. Цей твір став підручником практичної і теоретичної діяльності просвітителя і відіграв надзвичайно важливу роль у розвитку вітчизняної педагогіки та шкільної справи.

Взятися за створення цієї праці просвітителя примусила відсутність систематизованих знань з теорії та практики навчання дітей, підготовки вчителів до наставництва. Це ускладнювало навчальний процес, більшість учителів, не маючи відповідних знань для роботи з дітьми, інтуїтивно вели навчання, часто невміло дбали про розвиток дітей. Враховуючи це, О.В. Духнович систематизував наявні педагогічні знання, використавши власний досвід і подав їх у вигляді підручника для вчителів і тих, хто готується взятися до наставництва.

О.В. Духнович, як і його попередник Г.

С. Сковорода, вважав, що виховання має враховувати природу дитини. Він закликав учителів, батьків глибоко вивчати природні особливості дітей, виявляти сили, надані їм природою, і, не чинячи опору, сприяти всебічному їхньому розвитку: "щоб сили людські, тілесні і духовні, природою людині надані, з молодості зберегти і удосконалювати". Особливо педагог наполягає на врахуванні вікових особливостей і будови тіла учнів при залученні їх до фізичної і, зокрема, аграрної праці.

Виховання передбачає засвоєння дітьми звичаїв свого народу шляхом вправ і наставляння. Першими наставниками і вихователями дітей є їх батьки. Звертаючись до батьків, О.В. Духнович пише: "Дай сину твоєму здоровий розум, дай йому добрий норов, дай йому науку, здібності; працьовитість, добре серце . дай йому добру волю . — і дав йому все".

Доступно обґрунтував ідею народності виховання, в основі якої лежить думка про те, що українці повинні мати школу з рідною мовою навчання, побудовану у відповідності з потребами і національними традиціями народу.

Головне завдання школи: виховувати дітей в дусі патріотизму і національної гордості, в дусі любові до свого народу і відданості його інтересам.

Вихователі повинні бути представниками свого народу.

Головна педагогічна праця: “Народна педагогія в пользу училищ і учителів сільських”.

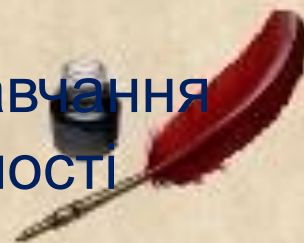
Мета виховання: формування громадянина і патріота, сина своєї батьківщини, людини освіченої, фізично і морально здорової; формування гармонійної людини.

У системі морального виховання виділяє такі методи: переконання, приклад, заохочення, покарання.

Основним обов'язком школи вважав розумове виховання.

Оскільки фізичне виховання перш за все повинна здійснювати сім'я, Духнович дає поради батькам, визначає систему вправ, рухливих ігор.

Першим в Україні поставив питання про зв'язок навчання з фізичною працею, що розвиває творчі здібності людини.

Наголошував на обов'язковому врахуванні вікових особливостей дітей та індивідуальному підході до них, правильному дозуванні фізичного навантаження для різних вікових груп і пропонував вчителям використовувати навчальні технології відповідно здібностям дітей.

Система трудового виховання в основному має ґрунтуватися на сільськогосподарському виробництві.

Він – один із засновників родинного виховання в Україні. Мета і завдання родинного виховання – виховання дітей на користь суспільству, піклування про порядність, де велику роль відводив матері.

Погляди О.В. Духновича на освіту, інтелігентність (цивілізованість) не втратили свого історичного, пізнавального і виховного значення. Багато влучних висловлювань мудрого просвітителя перейшли до скарбниці народної пареміографії. Наприклад, такі афоризми:

"Багато листя на дереві — мало плодів; багато бесіди — мало розуму".

"Де сови гучать і скрегочуть сороки, там соловей мовчить".

Вирішальну роль вчителя у формуванні особистості О.В.

Духнович висловив у такому афоризмі: "Хто дав тобі виховання, той більше тобі дав, ніж той, хто дав тобі життя".

Педагогічна творчість О.В. Духновича та його послідовників не втратила своєї актуальності й сьогодні, є перлиною вітчизняної педагогічної думки.

Дякую за увагу!

